

Tiedote Terveyden ja hyvinvointilaitoksen (THL) toteuttamasta sisäilmakyselystä 11.10.2018

Tuusulan kunnassa toteutettiin THL:n sisäilmakysely perus- ja lukio-opetuksessa maaliskuussa 2018. Tutkimustulosten saanti valitettavasti viivästyi THL:n aikataulujen vuoksi. Kysely pohjautuu tilanteeseen kunnan oppilaitoksissa maaliskuussa 2018. Monissa yksiköissä on tehty kyselyn jälkeen muutoksia tiloissa esim. Kirkonkylän, Ruotsinkylän ja Riihikallion kouluissa, joten tiedot eivät valitettavasti ole kuvaa suoraan nykytilannetta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) sisäilmakysely on työväline koulujen sisäilmaongelmien hallintaan Suomessa. Kyselyä voidaan käyttää koulujen sisäilmatilanteen kartoittamisessa ja seurannassa paitsi epäiltäessä sisäilmaongelmaa myös säännöllisesti tehtävien tarkastusten yhteydessä.

Sisäilmakysely antaa vertailukelpoista tietoa oppilaiden kokemasta sisäympäristön laadusta ja tyytyväisyydestä kouluympäristöön sekä koetusta oireilusta ryhmätasolla. Kyselyllä voidaan selvittää, onko esimerkiksi hengitysoireilu tai huonoksi koettu sisäilma tavallista yleisempää tietyn koulun oppilaiden joukossa verrattuna oireilun yleiseen tasoon Suomessa. Se voi myös antaa viitteitä ongelmien syistä ja auttaa rakennusteknisten selvitysten suuntaamisessa.

Sisäilmakyselyllä ei kuitenkaan voida määrittää mistä syystä koettu sisäilman laatu tai oireilu poikkeaa tavanomaisesta. Pelkän sisäilmakyselyn tulosten perusteella ei tulekaan asettaa tilojen käytölle rajoituksia. Vaikka kyselyssä ei havaittaisi tavanomaisesta poikkeavaa, se ei toisaalta poissulje sitä, ettei koulun sisäilmassa voisi olla jotain terveydelle haitallista.

Kyselyn vastauksiin, erityisesti oireiden osalta, voivat vaikuttavat monet muutkin tekijät kuin mahdolliset sisäilman haittatekijät, kuten vastaajien terveydentila, elintavat, psykososiaaliset tekijät (esim. kouluviihtyvyyden ja huolestuneisuus) ja elinympäristö. Tästä syystä erityisesti raportoidun oireilun tulkinta on haasteellista. Nämä kyselyn käyttöä koskevat rajoitteet liittyvät yleisesti kaikkiin käytössä oleviin sisäilmakyselyihin.

Mahdollisten sisäilmaongelmien selvittely on haastavaa ja vaatii monipuolista asiantuntemusta ja moniammatillista yhteistyötä. Sisäilmakyselyn lisäksi ongelmatilanteen arvioinnin kouluissa tulee perustua aina rakennuksen teknisiin selvityksiin sekä tarvittaessa muihin sisäilmaselvityksiin ja koulu- ja työterveydenhuollon tietoihin. Tavanomaisesta poikkeava raportoitu oireilu ja olosuhdehaitat kuitenkin yleensä lisäävät tutkimus- ja korjaamistoimenpiteiden kiireellisyyttä. Sisäilmaongelmien hoitamisessa erityistä huomiota tulee kiinnittää viestintään ja luottamuksen rakentamiseen. Kyselyn tuloksista onkin hyvä viestiä tilojen käyttäjille mahdollisimman avoimesti.

Kaikki Tuusulan koulut saavat oman raporttinsa, jossa koulukohtaisesti eritelty kyselyn tulos monipuolisesti. Kyselyn yhteenveto ja johtopäätökset jakaantuvat koettuihin olosuhdehaittoihin sekä koettuihin oireisiin. Olosuhteet jakaantuvat 13 alakohtaan: liian kuumasta koettuun meluun ja oireet 5 alakohtaan hengitysoireista yleisiin oireisiin. Johtopäätöksissä on koettuja olosuhdehaittoja ja koettuja oireita arvioitu kokonaisuutena suhteessa muihin suomalaisiin oppilaitoksiin välillä tavanomaista vähemmän – tavanomaista enemmän.

Kysely toteutettiin 26 koulussa/ yksikössä, joista kahdesta vastauksia tuli alle 20 kpl, jolloin tuloksia ei raportoida ja neljästä vastausprosentti/vastaajien lukumäärä oli alle 50, jolloin saatu tulos on epävarma.

Kaikkien koulujen yhteenvedosta on jätetty pois koulut, joista ei ole raporttia.

Kokonaisuudessaan voidaan todeta, että kunnan kouluissa

- 4/24 yksikössä oppilaat kokivat tavanomaista enemmän olosuhdehaittoja. Näissä koulujen oppilaiden raportoima oireilu oli kokonaisuudessaan tavanomaista yleisempää.

- 1/24 yksikössä koulun oppilaat kokivat useita olosuhdehaittoja enemmän muihin suomalaisiin kouluihin verrattuna. Näissä oppilaiden raportoima oireilu oli hieman tavanomaista yleisempää.
- 2/24 yksikössä koulun oppilaat kokivat yksittäisiä olosuhdehaittoja enemmän muihin suomalaisiin kouluihin verrattuna. Näissä oppilaiden raportoima oireilu oli hieman tavanomaista yleisempää.
- 9/24 yksikössä oppilaat kokivat yksittäisiä olosuhdehaittoja enemmän muihin suomalaisiin kouluihin verrattuna. Oppilaiden raportoima oireilu oli kokonaisuudessaan tavanomaista.
- 3/24 yksikössä kokemus koulun sisäilman laadusta ja viihtyvyydestä on pääsääntöisesti tavanomainen. Näissä oppilaiden kokema oireilu on hieman tavanomaista yleisempää.
- 5/24 yksikössä oppilaiden kokemus koulun sisäilman laadusta ja viihtyvyydestä on pääsääntöisesti tavanomainen. Myös oppilaiden raportoima oireilu on kokonaisuudessaan tavanomaista verrattuna muihin suomalaisiin kouluihin.

Toteutetun sisäilmakyselyn tulokset ovat ennakoidun suuntaiset. Jo toteutuneilla toimenpiteillä sekä palveluverkon uudistamisella pyritään vähentämään sisäilmaoireilua sekä varmistamaan terveellisen ja turvallisen työympäristön toteutumista sekä oppilaille että opettajille. Kunnan palveluverkkouudistus on poliittisessa käsittelyssä tämän vuoden loppuun mennessä.

Lisätietoja kyselystä <https://www.thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/sisailma/oppilaiden-sisailmakysely>

Virpi Lehmusvaara
Kasvatus- ja sivistystoimenjohtaja
virpi.lehmusvaara(at)tuusula.fi
Kasvatus- ja sivistystoimi
Tuusulan kunta

Tiina Simons
Kehittämispäällikkö
tiina.simons(at)tuusula.fi
Kasvatus- ja sivistystoimi
Tuusulan kunta